

سال بحرانی آمریکا

آیا نیکسون از ریاست جمهوری آمریکا برکنار خواهد شد ؟

به سینه تاریخ سپرده خواهد شد .

در تاریخ استقلال آمریکا که در آستانه دوستمین سال آن هستیم هرگز سابقه نداشته است که يك رئیس جمهوری قبل از پایان دوره قانونی زمامداریش از طرف قوه مقننه آمریکا از کار برکنار شود ، اما چنین خطری اکنون در بالای سر نیکسون پرواز میکند و اگر نیکسون پس از اعلام جرم و محاکمه از طرف کنگره آمریکا از کار برکنار شود ، یا قبل از محاکمه و برکناری ، از مقام خود استعفا دهد نخستین واقعه از نوع خود در تاریخ آمریکا خواهد بود .

مراحل سقوط

چه شد که نیکسون با چنان موقعیت و محبوبیتی که پس از پیروزیهای دوره اول ریاست جمهوری خود بدست آورده بود در آغاز دومین دوره ریاست جمهوری با چنین وضع ناگواری روبرو شد؟ ... ظاهر امر اینست که پاره‌ای اشتباهات و اقدامات خلاف قانون در جریان مبارزات انتخاباتی سال ۱۹۷۲ آمریکا که ماجرای واترگیت و تامین هزینه‌های مبارزات انتخاباتی نیکسون از طرق غیرقانونی از آن جمله میباشد به موقعیت و اعتبار نیکسون در جامعه آمریکا لطمه زده و شایستگی او را برای احراز مقام ریاست جمهوری آمریکا مورد تردید قرار داده است . همزمان با کشف و تعقیب این

ریچارد نیکسون سی و هفتمین رئیس جمهوری آمریکا ، که هشت سال پس از شکست تلخ سال ۱۹۶۰ از جان کندی در مبارزه برای احراز مقام ریاست جمهوری آمریکا ، در سال ۱۹۶۸ با اکثریتی ناچیز به آرزوی دیرین خود دست یافت و با پیروزیهای چشمگیری که طی دوره اول ریاست جمهوری خود در سیاست داخلی و خارجی آمریکا بدست آورد انتخابات سال ۱۹۷۲ ریاست جمهوری را نیز براحتی و با اکثریتی بی نظیر در تاریخ آمریکا برد ، پس از این پیروزی درخشان آرزو داشت که در مراسم جشن‌های دوستمین سال استقلال آمریکا در سال ۱۹۷۶ بعنوان یکی از برجسته‌ترین رهبران دو قرن تاریخ استقلال آمریکا شناخته شود و نام او در ردیف مشهورترین روسای جمهوری تاریخ آمریکا چون واشنگتن ولینکلن و روزولت ، در تاریخ جاودان بماند ... اما حوادثی که طی یکسال گذشته و از آغاز دومین دوره ریاست جمهوری نیکسون تاکنون روی داده است ، نیکسون را چنان از اوج قدرت و محبوبیت بر حسیض افکنده است که نه فقط در سال ۱۹۷۶ با احتمال زیاد افتخار ریاست جمهوری آمریکا را در مراسم دوستمین سالگرد استقلال آن کشور نخواهد داشت ، بلکه بعنوان یکی از ناکامترین و ناتوان‌ترین روسای جمهوری تاریخ آمریکا

تخلفات بعضی اقدامات نیکسون در دوره اول ریاست جمهوری مانند بمباران مخفیانه کامبوج بدون کسب اجازه و اطلاع کنگره و خودداری وی از پرداخت مانیات‌های قانونی نیز مورد تمقّب قرار گرفته و نتیجه تحقیقات مراجع قضائی و کنگره آمریکا درباره‌ی ازموارد علیه نیکسون بوده است.

علاوه بر اشتباهات و تخلفاتی که به آن اشاره شد، روش نیکسون در مقابله با اقداماتی که از طرف قوه مقننه و مراجع قضائی آمریکا برای کشف حقیقت بعمل می‌آمد در تضعیف موقعیت نیکسون تا به این مرحله نقش موثری داشته است. نیکسون که با پیروزی بسابقه در انتخابات سال ۱۹۷۲ و موقعیت‌های مهم دیگر در سیاست خارجی و پایان بخشیدن به درگیری آمریکا در جنگ ویتنام از نظر افکار عمومی مردم آمریکا خود را در موقعیت محکمی احساس میکرد ابتدا اقدامات که پنهانی خاصی را که از طرف سنای آمریکا برای رسیدگی به ماجرای واترگیت تشکّل شده بود با بی‌اعتنائی تلقی کرد و به مراجعات این کمیته برای حضور بعضی از اعضای دفتر ریاست جمهوری آمریکا در جلسات بازجویی کمیته و ارسال اسناد و مدارک مورد نیاز برای بررسی این کمیته ترتیب اثر نداد، تا اینکه کمیته تحقیق ضمن تمقّب ماجری، با کشف شواهدی که حاکی از وقوع جرم بود موضوع را به مراجع قضائی کشانید. نیکسون برای رهایی از مخمصه‌ای که در آن گرفتار شده بود عده‌ای از اعضای عالی‌رتبه دفتر ریاست جمهوری را که منتهم به شرکت در تخلفات انتخاباتی و ماجرای واترگیت بودند از کار برکنار کرد، ولی بعضی از برکنارشدگان مانند جان دین مشاور حقوقی سابق کاخ سفید برای برائت خود از اتهامات منتسبه اطلاعاتی در اختیار کمیته تحقیق سنای آمریکا گذاشتند که نیکسون را بیش از پیش در این ماجراها آلوده

میکرد. این وقایع و ماجراهای بعدی در مورد نوآرهای کاخ سفید و خودداری نیکسون از تحویل این نوآرها به مراجع قضائی و برکناری «کاکس» قاضی تحقیق ماجرای واترگیت از طرف نیکسون که به استنفا‌ی وزیر دادگستری آمریکا و بالاخره تسلیم نوآرها و کشف پلک شدن عمدی قسمتی از آنها انجامید به تفصیل در شماره‌های گذشته و مسائل جهان، تشریح شده که در اینجا نیازی به تکرار همه آنها نیست، ولی بطور خلاصه میتوان گفت که منواعت نیکسون در برابر کنگره و مراجع قضائی آمریکا، کنگره و قوه قضائیه آمریکا را به سرسختی و سماجت بیشتر در برابر رئیس جمهوری وادار کرده و با هر عقب‌نشینی نیکسون در برابر کنگره و قوه قضائیه موقعیت او بیش از پیش تضعیف شده است.

اتهاماتی که به نیکسون وارد شده است

اکنون علاوه بر کمیته تحقیق سنای آمریکا که برای نخستین بار رسیدگی به ماجرای واترگیت و تخلفات انتخاباتی سال ۱۹۷۲ را آغاز کرد دو کمیته دیگر کنگره آمریکا و دو دادگاه فدرال و یک سازمان تحقیق ویژه در وزارت دادگستری آمریکا به اتهامات وارده به نیکسون و اطرافیان او رسیدگی میکنند. در حالیکه کار کمیته تحقیق سنای مراجع قضائی آمریکا تقریباً منحصر به ماجرای واترگیت و تخلفات انتخاباتی است که کمیته قضائی مجلس نمایندگان آمریکا که موضوع اعلام جرم علیه نیکسون را بررسی می‌کند کاپیه اتهامات وارده بر نیکسون را که حاکی از سوء استفاده از قدرت و موقعیت ریاست جمهوری یا تخلف از قانون اساسی و سایر مقررات قانونی است مورد رسیدگی قرار داده و بالاخره یک کمیته مشترک کنگره نیز موضوع تخلفات مالیاتی و خودداری نیکسون را از پرداخت مالیات بر درآمد خود مورد بررسی قرار داده است.

سوم آوریل (۱۴ فروردین) از طرف کمیته مشترک کنگره آمریکا منتشر شد نیکسون بابت مالیاتهای گذشته خود بیش از ۴۷۶ هزار دلار بدهکار است در صورت حسابی که از طرف اداره مالیات بر درآمد آمریکا برای نیکسون ارسال شده این رقم ۴۶۰ هزار دلار تعیین گردیده که نیکسون این بار بدون مقاومت تسلیم شده و آمادگی خود را برای پرداخت مالیاتهای موقوفه اعلام داشته است.

۴- نیکسون در مدت ریاست جمهوری از حدود اختیاراتی که قانون اساسی آمریکا به رئیس جمهوری تفویض کرده با فراتر نهاده که دستور بمباران محرمانه کامبوج بدون جلب موافقت و اطلاع کنگره آمریکا از آن جمله می باشد

رئیس جمهوری چگونه از کار برکنار می شود؟

قانون اساسی آمریکا در مقابل اختیارات وسیعی که در اداره امور کشور به رئیس جمهوری تفویض نموده به کنگره آمریکا هم اختیارات داده است که در صورت مشاهده خیانت یا تخلف رئیس جمهوری از قوانین علیه وی اعلام جرم نموده او را از کار برکنار سازد. اما تشریفات این کار بسیار پیچیده و بطور اختصار از این قرار است:

۱- پیشنهاد اعلام جرم نسبت به رئیس جمهوری با ذکر شواهد و دلایل لازم از طرف یک یا چند تن از نمایندگان عنوان می شود و در صورت تصویب مجلس نمایندگان در کمیته قضائی مجلس مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۲- کمیته قضائی مجلس نمایندگان پس از رسیدگی به موضوع اعلام جرم گزارشی در ردا تصویب پیشنهاد اعلام جرم به مجلس تسلیم مینماید. اختیارات کمیته در رسیدگی به موضوع اعلام جرم علیه رئیس جمهوری بسیار وسیع است و کمیته می تواند تمام مدارک و شواهدی

از جمله اتهاماتی که به نیکسون وارد شده موارد زیر که کم و بیش به اثبات رسیده از جمله مهمتر است:

۱- کمیته تجدید انتخاب نیکسون برای ریاست جمهوری که ریاست جان میچل وزیر دادگستری پیشین آمریکا تشکیل شده بود در ماجرای جاسوسی در مکزیک و انیسون حزب دمکرات آمریکا در واترگیت دست داشته و پس از دستگیری کسانیکه در این ماجری دست داشته اند برای جلوگیری از افشای قضیه به آنها حق السکوت پرداخت شده است. شهادت جان دین مشاور حقوقی سابق کاخ سفید و نوارهای ضبط شده مذاکرات نیکسون با جان میچل و اعضای دفتر ریاست جمهوری حاکی از اطلاع و دخالت رئیس جمهوری در اقدام برای جلوگیری از برملا شدن افشاح و واترگیت میباشد و مفقود شدن بعضی از نوارها و پاک شدن قسمتی از نوارهای تحویل شده نیز عمدی تلقی گردیده است.

۲- در جریان مبارزات انتخاباتی سال ۱۹۷۲ برای تجدید انتخاب نیکسون به مقام ریاست جمهوری جو هوی بطور غیر قانونی پرداخت و خرج شده است. یکی از مواردی که کشف آن در افکار عمومی آمریکائیان اثر بسیار بدی گذاشته است پرداخت ۷۳۷۰۰۰ دلار از طرف سازمان تولیدکنندگان شیر آمریکا به صندوق مبارزات انتخاباتی نیکسون میباشد که در اداء آن حکومت نیکسون با افزایش بهای شیر موافقت کرده و سالانه سیصد میلیون دلار به تولیدکنندگان شیر سود رسانده است!

۳- نیکسون در مدت ریاست جمهوری از پرداخت مالیات واقعی خود به خزانه آمریکا خودداری کرده و این امر برای مردم آمریکا که در صورت کشف کوچکترین تخلف و تقلب مالیاتی به شدیدترین مجازاتها محکوم میشوند بسیار گران آمده است. بموجب گزارشی که روز

سئوالات خود را از هر دو طرف باید کتبا به رئیس دیوانعالی کشور آمریکا که رئیس جلسه است تسلیم نمایند.

۸- پس از پایان بحث و آخرین دفاع رئیس جمهوری با وکیل او، نسبت به اعلام جرم مجلس نمایندگان علیه رئیس جمهوری اخذ رای بعمل میآید در صورتیکه دو نلث سناتورها به اعلام جرم مجلس نمایندگان علیه رئیس جمهوری رای موافق بدهند رئیس جمهوری از کار برکنار می شود. تعداد اعضای سنای آمریکا صد نفر است و در صورت حضور کلیه آنها در جلسه رای موافق ۶۷ تن از سناتورها برای تصویب اعلام جرم و برکناری رئیس جمهوری ضروری است.

یک سابقه تاریخی و روشی که نیکسون در پیش خواهد گرفت

در طول نزدیک به دو قرن تاریخ استقلال آمریکا بسیاری از رؤسای جمهوری در مدت زمامداری با کنگره یا قوه قضائیه آمریکا اختلاف پیدا کرده و یا بر اثر اقداماتی که افکار عمومی با آن مخالف بوده است محبوبیت خود را از دست داده اند، لیکن از سی و هفت رئیس جمهوری آمریکا فقط یک نفر از طرف مجلس نمایندگان آمریکا استیضاح شده و در سنای آن کشور تحت محاکمه قرار گرفته است. باین ترتیب اگر طرح اعلام جرم علیه نیکسون بتصویب مجلس نمایندگان آمریکا برسد و کاروی به محاکمه در سنای بکشد دومین مورد از این نوع در تاریخ آمریکا خواهد بود. تنها رئیس جمهوری که در تاریخ آمریکا به محاکمه کشیده شده آندریو جانسن (۱) هفدهمین رئیس جمهوری آمریکا است. آندریو جانسن که در سال ۱۸۶۵ پس از قتل لینکلن

را که برای ردیای اثبات موارد اعلام جرم لازم میدانند در اختیار بگیرد.

۳- در صورتیکه گزارش کمیته مبتنی بر تأیید موضوع اعلام جرم علیه رئیس جمهوری باشد، پس از بحث مجلس نمایندگان نسبت به این گزارش اخذ رای بعمل میآید. در صورت تأیید یک یا چند مورد اعلام جرم علیه رئیس جمهوری از طرف اکثریت مجلس نمایندگان پرونده به مجلس سنای سال میگردد.

۴- مجلس سنای محکف است بلافاصله به موضوع اعلام جرم مجلس نمایندگان علیه رئیس جمهوری رسیدگی نماید و در نخستین مرحله وصول اعلام جرم را به رئیس جمهور اطلاع داده از او توضیح میخواهد، توضیح یا پاسخ رئیس جمهوری به اولین اطلاع سنای در واقع بمنزله دفاع اولیه او میباشد.

۵- سنای پاسخ رئیس جمهوری را به اطلاع مجلس نمایندگان میرساند و مجلس نمایندگان بنوبه خود به توضیحات رئیس جمهوری پاسخ میدهد.

۶- پس از وصول پاسخ مجلس نمایندگان، سنای مراتب را به رئیس دیوانعالی کشور آمریکا اطلاع میدهد و رئیس جمهوری را برای ادای توضیحات در جلسه محاکمه ای که تحت ریاست رئیس دیوانعالی کشور آمریکا در سنای تشکیل می شود فرامیخواند.

۷- دادگاه تحت ریاست رئیس دیوانعالی کشور آمریکا و با حضور کلیه سناتورها در تالار سنای آمریکا تشکیل می گردد. رئیس جمهوری می تواند شخصاً در جلسه محاکمه شرکت نماید و یا وکیل از طرف خود به سنا بفرستد. در این محاکمه هیئتی از اعضای کمیته قضائی مجلس نمایندگان آمریکا در نقش دادستان از اعلام جرم خود دفاع میکنند و رئیس جمهوری یا نماینده وی به سئوالات آنها پاسخ می دهند. سناتورها

پس از تصویب اعلام جرم در مجلس نمایندگان اقدام به استعفا خواهد نمود. ولی بعضی از نزدیکان نیکسون میگویند که وی حتی در صورت اعلام جرم مجلس نمایندگان هم کاخ سفید را ترك نخواهد گفت و با اطمینان بر اینکه دوثلث آراء لازم برای محکومیت وی در سنای آمریکا حاصل نخواهد شد در محاکمه سنا شرکت خواهد کرد.

پیش بینی اینکه نیکسون در پایان محاکمه در سنای آمریکا محکوم خواهد شد یا آنطور که نزدیکان وی پیش بینی میکنند اکثریت دوسوم آراء برای محکومیت وی بدست نخواهد آمد ازحالا ممکن نیست زیرا در حالیکه مخالفت بیش از نیمی از سناتورها با نیکسون قطعی بنظر میرسد در حدود ۲۰ تا ۲۵ تن از سناتورها هم در حال نفع نیکسون رای خواهند داد. اماروش قریب بیست نفر از سناتورها در قبال محاکمه نیکسون هنوز روشن نشده و به جریان وقایع آینده و چگونگی اتهامات وارده بر رئیس جمهوری و طرز دفاع وی در برابر این اتهامات بستگی خواهد داشت. اگر کلیه یکصد سناتور آمریکائی هم در جلسه محاکمه نیکسون حضور داشته باشند، نیکسون برای ادامه زمامداری خود به رای موافق ۳۴ سناتور احتیاج دارد و بقرض اینکه ۶۶ سناتور دیگر نیز همه رای به محکومیت او بدهند نیکسون میتواند با اتکاء به يك رای که مانع حصول اکثریت دو ثلث آراء شده است تا پایان دوره چهارساله ریاست جمهوری خود یعنی تا روز بیستم ژانویه ۱۹۷۷ به کار ادامه دهد.

مشکلات آینده

مطبوعات و وسایل ارتباط جمعی آمریکا در مبارزه اینکه علیه نیکسون آغاز شده نقش موثری دارند و بسیاری از مفسران مطبوعات

ریاست جمهوری آمریکا رسید پس از اعلام جرم مجلس نمایندگان در سال ۱۸۶۸ در سنای آمریکا محاکمه شد ولی اکثریت دوثلث آراء برای محکومیت وی حاصل نشد و آندریو-جانسون که فقط يك رای تا حصول اکثریت لازم برای برکناری از ریاست جمهوری فاصله داشت تا آخر دوره ریاست جمهوری خود در این مقام باقی ماند.

در مورد نیکسون آنچه قطعی بنظر میرسد اینست که کمیته قضائی مجلس نمایندگان لایحه اعلام جرم علیه نیکسون را تصویب و تسلیم مجلس خواهد کرد و شواهدی در دست است که اکثریت لازم برای تصویب اعلام جرم در مجلس نمایندگان نیز موجود است و نه فقط اکثریت نمایندگان دمکرات، بلکه گروهی از نمایندگان عضو حزب جمهوریخواه نیز که طرفدار رئیس جمهوری است به لایحه اعلام جرم علیه نیکسون رای خواهند داد.

پس از تصویب اعلام جرم علیه نیکسون که تاریخ انجام آنرا در اواخر خرداد یا اوائل تیر پیش بینی میکنند تشریفات محاکمه نیکسون در سنای آمریکا فراهم خواهد شد. این تشریفات با مهلتی که برای تهیه لایحه دفاعیه به نیکسون داده میشود در حدود یکماه بطول خواهد انجامید و پیش بینی میشود محاکمه نیکسون در سنای آمریکا از اوائل مرداد شروع شده و تا شهریور ماه بطول بیانجامد.

بعضی از اعضای کنگره و مفسران مطبوعات آمریکا معتقدند که نیکسون با وجود اظهارات مکرر خود درباره اینکه هرگز در هیچ شرایطی از مقام ریاست جمهوری استعفا نخواهد داد در صورتیکه از تصویب اعلام جرم علیه خود در مجلس نمایندگان مطمئن شود قبل از اینکه لایحه اعلام جرم به مرحله اخذ رای برسد از مقام ریاست جمهوری استعفا خواهد کرد و یا حداقل کثر

که با بحران داخلی آمریکا و تضعیف موقعیت نیکسون بی‌ارتباط نبوده و مخالفان سیاسی نیکسون معتقدند که اگر وی در ادامه حکومت تحت چنین شرایطی پافشاری نماید آمریکا مقام و موقع گذشته خود را بنواند یک رهبر در جهان غرب از دست خواهد داد.

اما سئوالی که در این بحران بسیار به تاریخ دمکراسی آمریکا بر سر زبانهاست اینست که آیا نیکسون واقعا قربانی اشتباهات خود در ماجرای واترگیت و خودداری از پرداخت مالیاتهای قانونی خود شده یا عوامل و مسائل دیگری در پشت پرده موجبات سقوط وی را فراهم میسازند؟ آیا روسای جمهوری پیشین آمریکا همه منزله و پاک و خالی از اشتباه بودند که توانستند دوران ریاست جمهوری خود را بدون برخورد با چنین مشکلاتی به سلامت بسر آورند؟.. نگاهی به سوابق زندگی بسیاری از روسای جمهوری پیشین آمریکا نشان میدهد که سوء استفاده از قدرت و اختیارات ریاست جمهوری و اعمال نفوذ در سازمانهای دولتی و تخلفاتی از قبیل آنچه به نیکسون نسبت میدهند در گذشته هم وجود داشته، اما چرا هیچکدام از آنها چنین فضاچهی بیار نیاورده‌اند موضوعی است که از یکسو به روابط نیکسون با عوامل قدرت، بویژه صاحبان صنایع و سرمایه داران بزرگ آمریکائی و از جهتی به سیاست خارجی وابستگی دارد و برای یافتن کلید حل این معما باید پاسخ این سؤال را جستجو کنیم که چه کسانی از سیاستهای مالی و اقتصادی نیکسون و تلاش او در جهت نزدیکی به شرق و تخفیف تنشجات بین‌المللی متضرر شده و میشوند؟

آمریکا که نوشته‌ها و اظهار نظرهای آنها در افکار عمومی مردم آمریکا اثر میگذارد از هم اکنون این فکر را به رئیس جمهوری تلقین می‌کنند که استغفای وی از مقام ریاست جمهوری بیشتر از هر راه حل دیگری بنفع خود او و بمصلحت آمریکا است.

بعضی از سناتورهای آمریکایی مانند جیمز باکلی (۱) سناتور جمهوریخواه نیویورک که تا چندین پیش از طرفداران جدی و سرسخت نیکسون بشمار میرفت با طرفداران استغفای نیکسون همصدا شده و معتقدند که نیکسون نباید در انتظار طرح اعلام جرم مجلس نمایندگان در سناتور تلاش برای جلوگیری از تصویب این اعلام جرم باشد، بعقیده باکلی نیکسون حتی اگر بتواند پیش از یک سوم سناتورها را با خود همراه کند و از تصویب اعلام جرم مجلس نمایندگان در سنای آمریکا جلوگیری نماید دیگر قدرت و توانائی لازم برای اداره امور کشور را نخواهد داشت و ادامه حکومت وی در چنین اوضاع و احوالی مشکلات بزرگی برای آمریکا پدید خواهد آورد.

بسیاری از ناظران سیاسی معتقدند که نیکسون از هم اکنون قدرت و شخصیتی را که رئیس یک کشور باید از آن برخوردار باشد از دست داده و نه فقط از همکاری کنگره در حل مسائل و مشکلات داخلی آمریکا برخوردار نیست، بلکه در سیاست خارجی نیز با ناکامی‌هایی روبرو شده که مستقیماً با تضعیف موقعیت داخلی او ارتباط دارد. شکست مذاکرات اخیر کی‌سینجر با رهبران شوروی و بحران بیسابقه در روابط آمریکا و اروپا از جمله مواردی است